

Pierre Schaeffer - Solfeggio zvočnega objekta

Prolog: štirje elementi solfeggia

Besedilo s 1. CD-ja, ki spremlja Traktat o glasbenih objektih.

(0:00 - 0:42)

»Zvok prebiva povsod. Toda zvoki, mislim melodije, ki govorijo višji jezik kraljestva duhov, počivajo samo v naročju človeka.« Tako je govoril Hoffmann ob zori romantike.

(0:48 - 1:29)

Taka je bila, kot kaže, modna melodija v neandertalskem slogu iz časa ustnega loka, prednika vseh naših instrumentov. Taka je, ob zori nove elektronske dobe, melodija kölnskega studia, čudno vračanje k izvorom. Vendar ali duh glasbe, tako kot duh zvoka, ne zajema vse narave? Zvočno telo, mehansko dotaknjeno, se prebudi v življenje, pokaže svoj obstoj, oziroma svojo organizacijo, in tako pride do našega spoznanja.

(1:40 - 2:30)

Toda za kakšno spoznanje gre? Zaporedje harmonikov, ki se pojavi kot zaporedje naravnih števil, pripada človeku ali naravi? Ali si glasbeno in zvočno delita duh prefinjenosti in duh geometrije? Z ovitim turbanom Hoffmann zaključí, ali glasbenik ni s tem v istem duhu, v istem odnosu z naravo kot magnetizer z vidkinjo? Tukaj je uganka, ki si jo drznemo soočiti v tem delu, dopolnilu Traktata o glasbenih objektih, ki zaključí z glasbenim dualizmom. Če glasba tvori izjemen most med naravo in kulturo, se izognimo alternativni pasti esteticizma in scientizma in se raje zanesimo na naš »da«, ki je pogled od znotraj. Ta pogled je tako živ, ta jezik je tako jasen, da pogosto pozabimo na oporo, ki jo zvočno daje glasbenemu.

(2:31 - 2:58)

Ostane samo zapis. Glasbeni objekti se reducirajo na znake, ki napotujejo na referenčne strukture. Da bi izmerili razdaljo med temi znaki zapisa in dejanskimi objekti, ki jih nosijo, je dovolj, da vidimo iste glasbene ideje utelešene v drugi snovi, kar včasih omogočata genij skladatelja in duha določenega obdobja.

(3:22 - 3:39)

Tako opažamo, da ena dimenzija uide tradicionalnemu notnemu zapisu, to je barva tona (timber). Radi bi ustvarili Klangfarbenmelodie, če bi znova našli zanesljivega vodnika solfeggia. Na besedo »barva tona« solfeggio, malo preprosto, odgovori, da se flavta prepozna po zvoku flavte...

(3:39 - 4:06)

Tukaj smo nekoliko razočarani! Ali solfeggio prikriva resne pomanjkljivosti? Ali moramo ponovno premisliti te najbolj banalne maksime? Bela nota je vredna dveh črnih. Ta ritem je abstrakten.

(4:07 - 5:14)

Sestavljen je iz razmika; temu ritmu manjka, da bi bil naseljen z dolžino trajanja, tako kot je shematskemu zapisu pri Bachu manjkala utelešitev barve tona. Dolžine bodo oblikovale ritem, tako kot je barva tona obarvala višine. Tako se zdi, da sta od štirih elementov solfeggia dva zagotovljena s skoraj matematičnim zapisom, druga dva, barva tona in glasnost zvoka, pa sta približna, celo empirična.

(5:15 - 5:38)

Ta notacija odpove pred zvoki, ki so vendar zelo preprosti. Spomnimo se takrat lekcije jezikoslovcev. Tuji jezik ni mogoče reducirati na shemo maternega jezika.

(5:39 - 6:50)

Ni dvoma, da imajo druge civilizacije tako druge instrumente kot druge ideje. Njim lasten solfeggio je lahko bolj prefinjen kot naš. Tukaj oklevamo med vrnitvijo k izvorom in dejanjem vere v znanost.

(6:51 - 7:13)

SL-Traité des objets musicaux - Traduction slovène

V zameno za naše štiri glasbene vrednosti nam akustika res ponuja tri neizčrpne parametre, vsak s svojo mersko enoto: frekvenco v hercih, raven v decibelih in čas v sekundah. Akustika nam res ponuja. Temeljno vprašanje je potem to: ali so glasbeni objekti reducirani na te parametre, da ali ne? Če da, bo akustika pojasnila glasbo.

(7:14 - 7:28)

Če ne, bo glasbi prinesla le informacije o fizičnih lastnostih zvoka, za katere bo treba vzpostaviti korelacije z glasbenimi kvalitetami. To je cilj prvega dela našega dela: korelacija med glasbo in akustiko.
